

60 børn i alderen tre til syv år var dybt koncentrerede, da ergoterapeuten Lise Giødesen i går legede hospital med dem på biblioteket i Odder (Foto: Povl Klavsen)

60 børn på hospital

60 børn i alderen tre til syv år var »på hospital« i halvanden times tid i går formiddag på Odder Bibliotek. Ergoterapeuten Lise Giødesen legede hospital med dem, og de fik bl. a. at vide hvorfor man altid skal sige aaah, når man er til læge, og hvad det vil sige at få dræn i øret.

Nogle børn spillede patienter og andre læger, og på den måde fik alle børn og deres forældre et godt indtryk af, hvad det vil sige at være på hospital.

Når børn bliver indlagt på hospital, foregår det for otte ud af 10 akut, og derfor er det ofte for sent at forberede børnene på hospitalets fremmede verden.

Men det har ergoterapeuten Lise Giødesen gjort noget ved. Med rollespil, film og leg fik hun på biblioteket i Odder i går de 60 børn til at forstå, hvad der sker på et sygehus.

Lise Giødesen er ergotera-

Nogle børn spillede patienter og andre læger i fin læge-kittel, og legen gav børnene en god forståelse af, hvad der foregår på et sygehus (Foto: Povl Klavsen)

peut og forfatter. Hun har udgivet bøger og dias-serier, lavet film og fotografiske udstillinger. Hun undervi-

ser i speicalet »børn på hospital« og er medstifter af foreningen »Syge børns behov«.

Ergoterapeut Lise Giødesen viser børnene røntgenfotografier. På dette tidspunkt var de blevet nogenlunde trygge ved de hvide kitler. Men det var de bestemt ikke i starten, hvor især de yngste vrælede op ved synet af kitterne og operationsmasker.

Foto: Anders Knudsen

Børn er på sygehus når nogen er vrede på dem

Nogle af de mindste børn tror hospitaler er en straf

NAKSKOV — På Nakskov bibliotek vrimlede det i går med børn så små, at de ikke kom for at låne bøger. Det var da også en film om, hvordan det er at komme på sygehuset, der var trækplasteret. Inden den blev vist, var nogle børn i alderen fire til fem år enige om, at sygehus er et sted man kommer hen, hvis man har gjort noget forkert, og nogen bliver vrede.

Men før filmen blev der lavet en slags teater, hvor børnene selv var »skuespillere«. Rollelisten var patient, læger og sygeplejersker.

E Hvis man har gjort noget forkert, og nogen bliver vrede.

n- Men før filmen blev der lavet en slags teater, hvor børnene selv var »skuespillere«. Rollelisten var patient, læger og sygeplejersker.

Caroline Jensen på 9 år var patient. Hun tog det hele ganske roligt, både da hun hun skulle kigges i halsen, i ørene og som »lægen« sagde: — Ha' lytteapparat på maven.

Men det kneb med at holde masken, da der skulle tages blodprøve. Caroline blev en anelse bleg, indtil hun fik at vide, at hun ikke blev stukket i dag. Og selv de voksne tilskuere kom med nogle befriende suk, for angsten for at »få en nål i kroppen«, behøver ikke have noget med alder at gøre.

— Jeg har aldrig selv været på sygehus. Men min mor er blevet opereret to gange, og så har jeg besøgt hende. Jeg har set hun har ligget med slanger. Og jeg har også set det med, at man får noget spændt om armen. Men jeg har ikke set, hun er blevet stukket, fortalte »patienten« Caroline Jensen.

Stor skræk for de hvide kitler

»Lægestaben« fik hvide kitler på, og nogle børn blev mildt sagt forskrækkede. Men der kom en trøstende bemærkning fra en lille gut: — Det er fordi, der ikke skal komme skidt i andres sår. Men han blev rettet af en lidt større: — Nej, det er fordi, man skal ku' se hvem der er læge og hvem, der ikke er.

Nogle af de allermindste, der knap nok kunne gå, vrælede op, da de så de hvide kitler - og særligt slemt blev det, da »lægerne« fik huer og operations-masker på.

Formålet med forestillingen, som arrangeres af ergoterapeut og forfatter Lise Glødesen, er at gøre det lettere for et barn og dets forældre, hvis der lige pludselig bliver tale om en akut indlæggelse. Så er man forberedt, og mange af de problemer der nu opstår, fordi barnet bliver skræmt af hospitalets fremmede verden, kan forebygges og måske helt undgås.

De kilder ham

Filmen tryllebandt børnene. Den handlede om Henrik på 5 år, der skulle opereres for brok. Hans reflekser blev prøvet, og da han spættede med benene, var nogle børn enige om, at de nok bare kildede ham, så han ikke skulle være bange.

Caroline Jensen spillede patient. Her bliver hun kigget i øret af »læge« Martin Olsen. Caroline tog det hele med knusende ro, indtil nålen kom frem, og der skulle tages blodprøve. Så blegnede »patienten«.

Foto: Anders Knudsen

Filmen blev flittigt kommenteret hele vejen, og da Henrik skulle sige ah!, var der 70 andre børn, der også gabte til ære for lægen på lærredet.

Til blodprøverne blev det i filmen kommenteret, at man godt måtte græde, for det

gjorde lidt ondt.

Caroline Jensen sagde efter filmen: — Jeg synes nu ikke, det så slemt ud med blodprøverne alligevel. Men jeg ville nu ikke bryde mig om, ligesom Henrik i filmen, at skulle være på sygehus i fem dage.

Caroline Jensen fortalte, at hun aldrig havde været i en ambulance før, og at hun aldrig havde set, at man blev kørt rundt med på gangene, når man skulle opereres. Og det ville hun måske nok have været bange for, hvis hun ikke havde set det i filmen. bs

Jeg vil have mit blod igen

RANDERS — Hvornår kommer hun med mit blod igen?

Spurgte en lille purk, efter at laboranten havde taget sin blodprøve.

Drengen var overbevist om, at han ville dø, hvis han ikke fik sit blod tilbage.

Heldigvis var der en voksen, der hurtigt fangede barnets angst-signal og fik sat tingene på plads.

Fortæller Lise Giødesen, ergoterapeut med speciale i at forberede børn til et hospitalsophold. I denne uge »optræder« hun med sit forebyggelses-pro-

gram på de fire biblioteker i Randers.

I går pakkede hun sin kuffert, spækket med hospitalsudstyr, ud på Dronningborg Bibliotek og i eftermiddag står der hovedbiblioteket på programmet.

Ud fra devisen: Hvis barnet ikke kan komme til hospitalet, må hospitalet komme til barnet, rejser Lise Giødesen rundt i landet og holder foredrag om børn på hospital.

Kuffertens indhold af instrumenter som stetoskop, ørekikkert, sprøjte m.v. er ikke blot

til pynt. Alt bliver brugt i det rollespil, hun inviterer de små tilskuere til at lege med i.

Legens betydning

Det er nemlig legen, der har den store betydning for forståelsen af hospitalsopholdet. Og det var også legen, der i sin tid satte terapeuterne på sporet af de behov, børn på hospital har.

Som færdiguddannet ergoterapeut drog Lise Giødesen i 1964 til USA og fik ansættelse på Stanford Childrens Hospital, hvor legen blev kommunikationsmidlet.

— Vi blev konfronteret med, hvordan børn oplever sygdom og hospitalsmiljø, og meget kom helt bag på personalet. Ydermere brugte vi legen som redskab til at åbne for børnenes aggressioner. Vi havde doktor- og sygeplejerskedukker, hvor børnene hævnedes sig på de voksne, der ifølge deres egen opfattelse havde påført dem smerte, fortæller Lise Giødesen.

Legen er også hendes indfaldsvinkel til børn, der ikke har været på hospital. Et rollespil, hvor publikum leger sygehus, får rolle som patient, læge, sygeplejerske, mor, og far. Et væsentligt element i hendes foredrag, der afrundes med en film, hun har lavet om en femårig drengs hospitalsophold »Børn på hospital«, hedder den.

Forberedelse

80 pct. af alle børneindlæggelser sker akut — og kun de færreste børn og deres forældre er forberedt på situationen.

— Jeg har selv oplevet, hvor

Lise Giødesen i gang med sit rollespil, hvor patienten skal ha' en sprøjte for at blive rask.

...samt
i TV. "Landet rundt."

La' mig lige lytte til hjertet. Det dunker, som det skal.

kaotisk situationen er, når et barn indlægges hurtigt. Da min tre-årige datter pludselig røg på hospitalet blev jeg, der i årevis har arbejdet med problematikken, febrilsk, og for ind og hentede bogen »Jeg har været på hospitalet«. Hvad er det nu, man gør? Hvad sker der? Tusindvis af tanker stryger gennem hovedet i én sådan situation. Derfor er det så vigtigt, at man bare er nogenlunde forberedt til at tackle problemerne, mener Lise Giødesen, der faktisk lever af at være freelancer i at forberede til hospitalsindlæggelse. Udover sin foredragsvirksomhed yder hun forebyggende arbejde via sine bøger, ligesom hun underviser på sygeplejehøjskolen og seminarier. Desuden har hun af og til rundgang på Glostrup Amtssygehus — Børn på virksomhedsbesøg. Alt sammen

for at forberede dem til en tur på hospitalet.

— Det er så vigtigt, at de ikke kommer ind i et totalt ukendt og fremmed miljø. At kende tingene gi'r tryghed — og det betyder igen meget i hele helbredelses-processen, understreger Lise Giødesen, der erkender, at hun ikke kan fjerne smerten ved et barns hospital-sophold.

— Men via det forberedende arbejde kan noget af angsten for det ukendte fjernes, så barnet ikke behøver at bruge ressourcer på at kæmpe med sin angst. Vi kan være med til at afdramatisere hospitals-opholdet, der altid vil være en belastning for et barn. Men oplevelsen af det er forskellig, alt efter hvilke ressourcer barnet er forsynet med til at tackle situationen, siger Lise Giødesen.

li-t

25 00. Red. Marx Refstrup, pr.v. 03 61 19 33. Salg og ekspedition: (8-16) tlf. 03 61 25 00. Chefkons

Børn kan få et hospitals-chok

Men ergoterapeut Lise Giødesen afdramatiserer hospitaler ved rollespil og film

Et hospitalsophold kan for mange børn være en så håslig oplevelse, at de får traumer og livsvarige mén. Mange er flere måneder om at komme sig over oplevelsen, der ofte kommer ganske uventet. Kan man nå at forberede børnene på, hvad de kan forvente sig, er man nået et langt stykke af vejen til at forbygge hospitalschok.

Det mener Lise Giødesen, der er ergoterapeut og forfatter. Hun har i mange år beskæftiget sig med syge børn på hospital, lavet film og skrevet adskillige bøger om emnet, og nu laver hun »shows« for de mindste om børn på hospital. Showet skal afdramatisere hospitalets fremmede verden, og dette er det første skridt på vejen mod at forebygge de skræmmende oplevelser.

Lise Giødesen er den eneste i Europa, der laver denne

slags »shows«.

Tirsdag eftermiddag havde Ringsted Børnebibliotek hentet Lise Giødesen til Anlægs-pavillon, der var stuvende fuld af et meget ungt publikum - fra 3 til 7 år - i følgeskab med deres forældre eller andre voksne.

Legede læger

På et bord i hesteskoform lå de mange medbragte rekvisitter til den lille forestilling: Masker, kitler, iltmasker, stetoskoper, ørekiggere... Raskt introducerede Lise Giødesen publikum til forestillingen:

- Hvis vi snakker lidt om hospitaler og sygdom nu, så kan det være, at I ikke er så bange for det, den dag I måske skal på hospitalet.

Og det var bestemt heller ikke frygt, men udtalt begejstring, der lyste ud af de små under hele seancen. Med øjne på stilke og munden på vid

gab sugede de alt til sig, og midt i alvoren var der tit plads til høj latter. Lise Giødesen, der er top-professionel, havde det lille publikum i sin hule hånd. Hun demonstrerede de mange instrumenter og remedier, man kan blive udsat for hos lægen, og nåede også lidt anatomi. En kludedukke med indre organer af stof viste, hvordan vi alle er skruet sammen indvendigt.

Derpå blev seks børn blev kaldt op på »scenen«, hvor rollerne læger- patient-forældre blev fordelt imellem dem. Her skulle de fire små læger i mini-kitler så efter tur undersøge den stakkels patient, der fejlede en ikke nærmere bestemt sygdom.

Og så blev Lise Giødesens egen film »Børn på hospital« vist. Den fortæller om Henrik, der har brok, og som skal opereres. Vi følger hele forlø-

I rollespillene undersøgte de fire læger indgående den syge pige.

Anlægspavillonen var tirsdag stuvende fuld af børn og voksne, der opmærksomt overværede Lise Giødesens »hospitals-show«.

bet fra den første samtale med lægen på hospitalet, over operationen, til Henrik fire dage efter går glad og rask derfra.

Efter filmforevisningen var der frit slag med instrumenterne. Børnene kunne gå løs på dem, og lege ligeså tosset som de ville. Iklædt masker, steriliserede hatte, stetoskoper og blodtryksapparater stiftede de - måske det første - bekendtskab med lægeverdenen.

Lærte i USA

Bag Lise Giødesens hospitals-show ligger mange års erfaring og arbejde med børn. Hun har arbejdet i ti år som ergoterapeut med et stort børnehospital i USA. Her var hun med til at starte »legeterapi« på sit hospital. Gennem legen fik børnene under kyn- digt opsyn bearbejdet nogle af deres oplevelser og følelser omkring hospitalopholdet. Det var vigtigt, fordi de tit ikke var i stand til at formulere deres tanker og følelser mundtligt ud i hverdagen.

Det var lege, der tit overras- skede terapeuterne med deres voldsomhed, og som afslørede mange misforståelser, men også, at syge børn ofte ved langt mere om deres sygdom, end forældre og læger er klare over.

Hospitalschok

Lise Giødesen er forfatter til bogen: »Vort barn skal på sygehus«. Her beskriver hun i historien om Kåre, en historie

fra det virkelige liv, hvor stærkt børn kan reagere på et uforberedt hospitalsoophold, og hvilke følger det kan få.

Kåre var en glad og harmo- nisk dreng på to et halvt år, der blev indlagt på hospital for lyskebrok. Under hele op- holdet, der forløb planmæs- sigt, fik han ofte besøg af for- ældrene, og han græd aldrig, når de gik. Men da han kort efter blev udskrevet og kom hjem, startede mareriddet. Kåre ville ikke i seng, og skreg uafbrudt i tre timer. Til sidst blev natlægen tilkaldt, og drengen fik en beroligende indsprøjtning.

Diagnosen lød på »Hospi- talschok«.

Det var reaktionen på ad- skillelsen fra forældrene og hospitalsoplevelserne, der først viste sig senere. De næ- ste 14 dage måtte Kåre have beroligende medicin, og siden fik han hjælp af en person fra hospitalet, der gennem lege- behandling kunne hjælpe ham med den angst og vrede, som indlæggelsen havde for- årsaget. Problemerne aftog først i løbet af de næste tre måneder.

Adskillel værst

- Adskillelsen fra foræl- drene er det værste for bør- nene under et hospitalso- phold. Barnet føler sig svigtet, og der kan gå lang tid, før det kommer over det. Det værste man kan gøre, er at liste af fra hospitalet uden at sige farvel. Men man kan lette situatio- nen ved altid at give klar be-

sked om, hvornår man går, og kommer igen, fortæller Lis Giødesen.

Lise Giødesen forklarer, at denne hendes forebyggende oplysning er så vigtig, fordi 80 procent af alle børneindlæg- gelser sker akut. Er barnet først på vej i ambulancen, er det for sent at forberede det. Et barn ud af ti kommer hvert år på hospital, viser statistik- ken, og alle børn bliver syge i kortere eller længere tid. Børn under seks år er gen-

nemsnitligt syge en måned om året.

Men syge børn er ikke kun børn på hospital. Det bliver de også i hjemmet. Lise Giø- desen er medstifter af for- eningen »Syge børns behov«, der blandt andet vil hjælpe forældrene med de proble- mer, der opstår i forbindelse med børns sygdom i hjemmet, starte pasningsordninger for syge børn hjemme, og bedre forholdene for indlagte børn.

Cath